

نقش ICT در ارتباط با مدیریت دانش در دانشگاه علوم انتظامی امین

تاریخ دریافت: ۱۳۹۳/۱۱/۲۰

تاریخ اصلاح: ۱۳۹۳/۱۲/۲۰

تاریخ پذیرش: ۱۳۹۴/۰۱/۲۵

صادق رضایی^۱، فاطمه مصدقی نیک^۲ و ساسان زرانی^۳

چکیده

زمینه و هدف: در این نوشتار استفاده از ICT^۴ به عنوان یک دانش روزآمد در ارتقای برنامه‌های دانش محور سازمانهای نظامی و انتظامی مد نظر است. دانشگاه علوم انتظامی امین نیز به عنوان یک مرکز آموزش عالی (علمی و انتظامی) که وظیفه تأمین و تربیت نیروی انسانی ماهر و متخصص بخشهای مختلف ناجا را بر عهده دارد، در تلاش است با استفاده بهینه از فناوری اطلاعات و ارتباطات و اصلاح و بهسازی ساختارها و فرایندهای خود، بتواند نقش خود را در توسعه امنیتی و انتظامی ناجا به گونه‌ای موثر و موفقیت آمیز ایفا کند. در این پژوهش به بررسی نقش فناوری اطلاعات در ارتباط با مدیریت دانش پرداخته می‌شود.

روش: تحقیق حاضر از لحاظ روش، توصیفی از نوع پیمایشی، از لحاظ هدف، کاربردی و از لحاظ موضوع، مدیریتی است. این تحقیق از نوع همبستگی یا همخوانی است. روش تحقیق از نوع همبستگی است. جامعه آماری در این پژوهش عبارت است از تعداد ۵۵ نفر از مدیران و کارشناسان حوزه IT دانشگاه علوم انتظامی امین ناجا که از دو پرسشنامه فناوری اطلاعات و ارتباطات (ICT) و مدیریت دانش متصل به هم در این زمینه استفاده شده است.

یافته‌ها: تجزیه و تحلیل نتایج به دست آمده نشان دهنده آن است که ارتباط معناداری بین فناوری اطلاعات و ارتباطات با مدیریت دانش وجود دارد.

نتیجه‌گیری: با توجه به ارتباط مستقیم ICT با مدیریت دانش، بررسی وضعیت فناوری اطلاعات و ارتباطات با مدیریت دانش در دانشگاه علوم انتظامی امین، اقدام بسیار مهمی است که می‌تواند بنیان مستحکمی برای اقدامهای بعدی در سطح ناجا فراهم کند.

واژه‌های کلیدی: اطلاعات، دانش، مدیریت دانش، فناوری، فناوری اطلاعات و ارتباطات، ICT

□ استناد: رضایی، صادق، مصدقی نیک، فاطمه، زرانی، ساسان (بهار، ۱۳۹۴). نقش ICT در ارتباط با مدیریت دانش در دانشگاه علوم انتظامی امین.

فصلنامه مطالعات مدیریت/انتظامی، ۱۰(۱)، ۱۵۵-۱۷۴.

۱. کارشناس ارشد مدیریت آموزشی و عضو هیئت علمی دانشگاه علوم انتظامی امین. (نویسنده مسئول). sadeghrezae61@gmail.com

۲. عضو هیئت علمی دانشگاه آزاد واحد، تنکابن و دانشجوی دکتری علوم تربیتی دانشگاه آزاد اسلامی اراک

۳. دانشجوی دکتری علوم تربیتی دانشگاه آزاد اسلامی واحد علوم و تحقیقات تهران

مقدمه

فناوری اطلاعات، همچنان که به وسیله «انجمن فناوری اطلاعات آمریکا» تعریف شده است، به مطالعه، طراحی، توسعه، پیاده‌سازی، پشتیبانی یا مدیریت سامانه‌های اطلاعاتی مبتنی بر رایانه، خصوصاً برنامه‌های نرم افزاری و سخت افزار رایانه می‌پردازد. به طور کوتاه، فناوری اطلاعات با مسائلی مانند استفاده از رایانه‌های الکترونیکی و نرم‌افزار سروکار دارد تا اینکه تبدیل، ذخیره، حفاظت، پردازش، انتقال و بازیابی اطلاعات به شکلی مطمئن و امن انجام پذیرد. اخیراً تغییر اندکی در این عبارت داده می‌شود تا این اصطلاح به طور روشن شامل دایره ارتباطات الکترونیک نیز شود؛ بنابراین عده‌ای بیشتر مایلند تا عبارت «فناوری اطلاعات و ارتباطات» را به کار ببرند (ابراهیمی و پورنجمی، ۱۳۸۸: ۴۸).

امروزه اکثر اندیشمندان و متفکران معتقدند که آینده توسعه جهانی و جایگاه هر کشور در جهان، منوط به ایجاد ظرفیت بالای آن کشور در تولید علم و دانش و همچنین قدرت حفظ این منابع علمی است. در حال حاضر پیشرفتهای عظیم فناوری در ارتباطات و اطلاعات، قرن حاضر را قرن اطلاعات و ارتباطات معرفی کرده است. فناوریهای ارتباطی و اطلاعاتی، روشهای نوینی از تولید علم و مدیریت دانش^۱ و انجام تحقیق را پیش روی متفکران جهان قرار داده است. فراگیری فناوری اطلاعاتی و ارتباطی (ICT)^۲ موجب تحقق شکل جدیدی از جوامع موسوم به جامعه اطلاعاتی شده است. در عصر حاضر تمام جهان رو به سوی خلق یک جامعه جهانی اطلاعاتی می‌رود و در این مسیر هر کشور باید جزیی از پیکره این جامعه اطلاعاتی در حال ظهور باشد؛ زیرا با زیرساختها و استفاده بهینه از رایانه، اینترنت، ماهواره و... تولید علم و اطلاعات علمی در عصر حاضر در مقایسه با قرنهای گذشته آسان‌تر خواهد بود. با پیشرفت سریع فناوری برتر، به ویژه در زمینه‌های ارتباطات و رایانه و مهندسی بیولوژی، از دهه ۱۹۹۰ الگوی رشد اقتصادی جهان به طور اساسی تغییر کرد و به دنبال آن دانش به عنوان مهم‌ترین سرمایه جایگزین سرمایه‌های پولی و فیزیکی شد (چن^۳ و همکاران، ۲۰۰۴: ۶۵).

-
1. Knowledge management
  2. Informational and Communicational Technology
  3. chen

آنچه مسلم است، دنیای قرن بیست و یکم در واقع دنیای استیلای فناوری نوین اطلاعات و دنیای شتابزدگی تاریخ به لحاظ تغییرات و تکررات شتاب آمیز علمی، اقتصادی، فرهنگی و سیاسی خواهد بود. از سویی دیگر، دانش^۱ به عنوان یکی از مهم ترین سرمایه های سازمان شناخته می شود. مدیران، مشاوران و متخصصان IT معتقدند که بالاخره آن چیزی که سازمان را حرکت می دهد، یافته اند: دانش. حال سؤال این است که فناوری اطلاعات می تواند به پیشرفت و توسعه دانش یاری رساند (بورگوف^۲ و پارسچی^۳ ۱۹۹۷: ۴۶). امروزه دانش به عنوان منبعی ارزشمند و راهبردی و یک دارایی مطرح است و ارائه محصولات و خدمات با کیفیت مناسب و اقتصادی، بدون مدیریت و استفاده از این منبع ارزشمند، امری سخت و گاهی ناممکن است (احمدی و صالحی، ۱۳۸۹۲۳). در این نگرش، دانش همچون منبعی ارزشمند در کنار منابع کار، زمین و سرمایه که پیش تر در اقتصاد مورد توجه بود و نیز به عنوان دارایی سرمایه ای مطرح شده است. در چنین ساختارهایی دیگر صنعت، محور نیست بلکه محور، دانش است که در آن، دانشکاران به کار مشغولند (داونپورت^۴، ۱۳۷۹: ۳۷).

در دنیای معاصر سامانه آموزشی ابزار، تکیه گاه و کانون توجه تمامی دولتهای پیشرفته برای رسیدن به توسعه پایدار و همه جانبه است. دانش و دانایی رکن اصلی توسعه و نظام آموزشی هم گذرگاه رسیدن به دانایی به شمار می آید و جامعه زمانی به اهداف خود دست می یابد که از طریق توسعه انسانی مسیر خود را هموار کند. در واقع حیات جمعی انسان را تعلیم و تربیت تشکیل می دهد. آنچه بدیهی به نظر می رسد این است که در عصر کنونی راهکارهای گذشته برای حل مسائل امروز دیگر کارآمد نیستند. خصیصه بارز اغلب مسائل امروزی بزرگی و وسعت داده ها و حجم بالای اطلاعاتی است که باید جمع آوری، نگهداری، تولید، پردازش، بازیابی و تحلیل شوند. این ویژگی که مولد بخش اعظم پیچیدگی سازمانی است موجب حرکت به سوی توسعه فناوری نوین به نام فناوری اطلاعات و ارتباطات می شود و به کمک آن، کار با داده ها و اطلاعات فراوان

-
1. Knowledge
  2. Borghoff
  3. Pareschi
  4. Davenport

تسهیل خواهد شد (راهب، ۱۳۹۱: ۷۵). با توجه به اینکه استفاده از ICT به عنوان یک دانش روز آمد در ارتقای برنامه‌های دانش محور سازمانهای نظامی و انتظامی مدنظر است، دانشگاه علوم انتظامی امین نیز به عنوان یک مرکز آموزش عالی (علمی و انتظامی) که وظیفه تأمین و تربیت نیروی انسانی ماهر و متخصص بخشهای مختلف ناجا را بر عهده دارد، در تلاش است با استفاده بیهیبه از فناوری اطلاعات و ارتباطات و اصلاح و بهسازی ساختارها و فرایندهای خود بتواند نقش خود را در توسعه امنیتی و انتظامی ناجا به گونه‌ای موثر و موفقیت آمیز ایفا کند. لذا در پژوهش حاضر محقق دنبال این پرسش است که آیا بین کیفیت فناوری اطلاعات و ارتباطات (ICT) با مدیریت دانش در دانشگاه علوم انتظامی امین رابطه وجود دارد؟

پیشینه پژوهش

- فریدون عبدی در سال ۱۳۸۸ تحقیقی با موضوع «نقش فناوری اطلاعات و ارتباطات در ارتباط با مدیریت دانش در دانشگاه افسری امام علی (ع)» انجام داده است. در این پژوهش سعی شده تا رابطه بین مؤلفه‌های فناوری اطلاعات (زیرساختها و توانایی به کارگیری) با خلق دانش و نیز انتقال دانش تبیین شود. یافته‌های تحقیق نشان می‌دهد که رابطه معناداری بین وجود زیرساخت مناسب ICT و توانایی کارکنان در به کارگیری این فناوریها با میزان خلق دانش در دانشگاه افسری امام علی (ع) وجود دارد

- پژوهشی با نام «بررسی موانع به کارگیری فناوری اطلاعات و ارتباطات در آموزش و پرورش و ارائه الگو در این زمینه» در سال ۱۳۸۷ توسط رکسانا نصیری علی آبادی و علی تقی پور ظهیر انجام شده است. هدف تحقیق شناسایی مؤلفه‌های به کارگیری فناوری اطلاعات و ارتباطات و بررسی موانع به کارگیری آن در آموزش و پرورش بوده است. روش تحقیق از نوع توصیفی پیمایشی بوده است. نتایج تحلیل عاملی، شانزده عامل را استخراج کرد و با استفاده از درجه تناسب عاملهای به دست آمده مدلی به نام شناخت موانع و استقرار فناوری اطلاعات و ارتباطات در آموزش و پرورش طراحی شد.

- (فروزنده دهکردی، عامل اردستانی و نوریان، ۱۳۹۱). مقاله‌ای در سال ۱۳۹۱ به نام «بررسی

نقش فناوری اطلاعات در بهبود چرخه مدیریت دانش در سازمان تأمین اجتماعی» توسط لطف اله فروزنده دهکردی، حمیدرضا عامل اردستانی و سعید نوریان تدوین شده است. در این مقاله نقش فناوری اطلاعات بر بهبود چرخه مدیریت دانش در سازمان تأمین اجتماعی استان اصفهان بررسی شد. نتایج تحقیق حاکی از آن است که بین فناوری اطلاعات و بهبود ابعاد چرخه مدیریت دانش رابطه معناداری وجود دارد

- شیما جوکار، زهیر حیلتی و علیرضا موغلی در سال ۱۳۸۹ پژوهشی را تحت عنوان «بررسی رابطه فرآیند مدیریت دانش و فناوری اطلاعات در مدیران دانشگاه علوم پزشکی شیراز» انجام دادند. برای جمع آوری داده‌ها از پرسشنامه فناوری اطلاعات هونگ نگار ۲۰۰۵ با ضریب الفای کرونباخ ۰/۸۹ درصد و پرسشنامه فرایند مدیریت دانش بوکویتز و ویلیامز ۲۰۰۱ با ضریب الفای کرونباخ ۰/۸۸ درصد استفاده شد. برای تعیین رابطه معناداری بین فناوری اطلاعات به عنوان متغیر ملاک و فرایند مدیریت دانش به عنوان متغیر پیش‌بین از ضریب همبستگی پیرسون استفاده شد. نتایج حاکی از ارتباط معنادار بین سه بُعد فرایند مدیریت دانش به دست آوردن دانش، مبادله دانش و استفاده بهینه از دانش با فناوری اطلاعات بود (جوکار، حیلتی و موغلی، ۱۳۸۹).

- مقاله‌ای با عنوان «ضرورت نوآوری در اجرای برنامه‌های مدیریت دانش و مدیریت فناوری اطلاعات در ایران» توسط محمد رضا عباسی و منوچهر مکی در سال ۱۳۸۹ تدوین شده است. پس از بررسی اصول و موانع مدیریت دانش، محققان راهکارهایی نوآورانه برای پیاده سازی برنامه‌های مدیریت دانش به کمک فناوری اطلاعات در ایران پیشنهاد می‌کنند (عباسی و مکی، ۱۳۸۹).

- پژوهشی دیگر با نام «رابطه فناوری اطلاعات و مدیریت دانش در فدراسیون‌های ورزشی» توسط یزدان سبجانی، حبیب هنری، جواد شهلایی و علیرضا احمدی در سال ۱۳۹۲ انجام شده است. ابزار اندازه‌گیری پرسشنامه فناوری اطلاعات فتحی و مدیریت دانش عسگری با ضرایب اعتبار از طریق آلفای کرونباخ به ترتیب ۰/۸۵ و ۰/۷۹ بوده است. نتایج نشان می‌دهد که بین مؤلفه‌های فناوری اطلاعات و مدیریت دانش در فدراسیونهای ورزشی منتخب رابطه مثبت

- و معناداری وجود دارد. همچنین ضرایب رگرسیون چندگانه حاکی از آن است که مؤلفه های فناوری اطلاعات، پیش بینی کننده معناداری برای مدیریت دانش هستند
- در سال ۱۳۸۹ اعظم نجفقلی نژاد و علی صادق زاده تحقیقی را با عنوان «فناوری اطلاعات و بهینه سازی مدیریت دانش: ابزارها و چالش ها» انجام دادند. با توجه به اطلاعات به دست آمده، محققان مهم ترین ابعاد مدیریت دانش در سازمانهای دولتی را شناسایی و تحت نامهای بُعد اجتماعی و بُعد فنی معرفی کردند
- «هوانگ، چن و لی» پژوهشی با عنوان «رابطه بین راهبردهای مدیریت دانش و راهبردهای فناوری اطلاعات» در سال ۲۰۱۱ انجام دادند. هدف این پژوهش طراحی مدلی برای تبیین رابطه بین راهبردهای مدیریت دانش و راهبردهای فناوری اطلاعات و تأثیر آنها بر عملکرد سازمان بوده است. نتایج تحقیق رابطه معناداری بین راهبردهای مدیریت دانش و راهبردهای فناوری اطلاعات نشان داد و مدل پیشنهادی که نشان دهنده رابطه راهبردها و تأثیر آنها بر عملکرد است، ارائه گردید.
- چارلز اگبو و کاترین بوتریل در سال ۲۰۰۲ پژوهشی با نام «فناوریهای اطلاعات برای مدیریت دانش: موارد استفاده و اثربخشی آنها» انجام دادند. روش تحقیق کمی - کیفی و ابزار اندازه گیری پرسشنامه و مصاحبه بوده است. در بخش نتایج تحقیق فهرستی از فناوریها و تکنیکهای مورد استفاده برای کسب، نگهداری و ارتقای دانش تهیه شده است.
- مقاله علمی - پژوهشی ای با عنوان فناوری اطلاعات برای مدیریت دانش در سال ۱۹۹۷ توسط بروگوف و پارسچی تدوین شده است. این پژوهش توصیفی از نوع پیمایشی است. نتایج پژوهش شامل توصیف گونه های خاص فناوری اطلاعات می شود که برای حمایت جنبه های مختلف مدیریت دانش مناسب است.
- پژوهشی در سال ۲۰۰۷ توسط رودریگز، رویلا و پریتو به نام «فناوری اطلاعات به عنوان تقویت کننده مدیریت دانش در توسعه فرآورده» انجام شده است. روش تحقیق توصیفی - پیمایشی و ابزار اندازه گیری پرسشنامه محقق ساخته، بوده است. برای تحلیل داده ها از تحلیل عاملی استفاده شده است. نتایج تحلیل عاملی سه عامل اصلی را شناسایی کرد که محققان آنها

را تحت عنوان ابعاد تقویت کننده مدیریت دانش در توسعه فرآورده معرفی کردند .
- پژوهش مشابه با نام فناوری اطلاعات به عنوان تقویت کننده مدیریت دانش» توسط لوپز،
مونتس و ارداس در سال ۲۰۰۷ انجام شده است. روش تحقیق نیمه تجربی بوده است. نتایج
تحقیق حاکی از آن است که فناوری اطلاعات بر مدیریت دانش تأثیر مثبت دارد .

مفاهیم نظری

فناوری اطلاعات و ارتباطات؛ برای فناوری اطلاعات و ارتباطات تعاریف مختلف و گوناگونی ارائه
شده است. بررسی مقالات و متون منتشر شده در زمینه کاربرد و استفاده‌های مختلف فناوری
اطلاعاتی و ارتباطی نشان می‌دهد که در هیچ یک از آنها تعریفی جامع از این نوع فناوریها ارائه
نشده است (کوشا، ۶۲:۳۸۵). در زیر چند مورد از تعاریفی که در متون مختلف برای فناوری
اطلاعات و ارتباطات آمده، بیان می‌شود.

فناوری اطلاعات و ارتباطات عبارت است از فناوریهایی که ما را در ضبط، ذخیره سازی،
پردازش، بازیابی، انتقال، و دریافت اطلاعات یاری می‌دهند. فناوری اطلاعات در شیوه انجام
کارهای ما تحول ایجاد کرده است. فناوری اطلاعات و ارتباطات به هم وابسته‌اند؛ به طوری که
اطلاعات، ماشین کار تلقی می‌شود و ارتباطات، محصول آن است (اصنافی، ۴۵:۳۸۴).

فناوری اطلاعات، همچنان که به وسیله «انجمن فناوری اطلاعات آمریکا» تعریف شده است،
«به مطالعه، طراحی، توسعه، پیاده سازی، پشتیبانی یا مدیریت سامانه‌های اطلاعاتی مبتنی بر رایانه،
خصوصاً برنامه های نرم افزاری و سخت افزار رایانه می‌پردازد.» به طور کوتاه، فناوری اطلاعات
با مسائلی مانند استفاده از رایانه‌های الکترونیکی و نرم‌افزار سروکار دارد تا اینکه تبدیل، ذخیره،
حفاظت، پردازش، انتقال و بازیابی اطلاعات به شکلی مطمئن و امن انجام پذیرد. اخیراً تغییر
اندکی در این عبارت داده می‌شود تا این اصطلاح به طور روشن دایره ارتباطات الکترونیک را
نیز در بر گیرد. بنابراین عده‌ای بیشتر مایلند تا عبارت «فناوری اطلاعات و ارتباطات» را به کار
ببرند (ابراهیمی و پورنجمی، ۴۴:۳۸۸). البته تفاوت این دو واژه از نحوه برقراری ارتباط نشئت
گرفته است. واژه اول، یعنی فناوری اطلاعات به جریان یک سویه ارتباط اشاره دارد که در این

فرایند، گیرنده یا دریافت کننده نسبت به اطلاعات دریافتی منفعل است. واژه دوم یعنی فناوری اطلاعات و ارتباطات به تعامل میان کاربر و دنیای اطلاعات یعنی به جریان دوسویه ارتباط اشاره دارد که در این فرایند، کاربر نقش بسیار فعالی در رد و بدل کردن اطلاعات برعهده دارد (زمانی، ۱۳۸۴: ۵۲). فناوری اطلاعات را می‌توان نقطه همگرایی الکترونیک، پردازش داده‌ها و ارتباطات دور برد دانست. فناوری اطلاعات، به مجموعه‌ای از رشته‌های علمی، فناورانه، مهندسی، و فنون مدیریت اطلاق می‌شود که در مهار و پردازش اطلاعات به کار می‌روند و مباحث آن به کاربردهای فناوری اطلاعات، رایانه‌ها، تعامل فناوری، انسان و ماشین، و مسائل اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی مربوط است. تعریف ساده دیگر این اصطلاح در ادلیس حکایت از آن دارد که فناوری اطلاعات اصطلاحی بسیار عام شامل همه جنبه‌های مدیریت و پردازش اطلاعات با بهره‌گیری از رایانه و سخت‌افزار و نرم‌افزار مورد نیاز برای دستیابی به اطلاعات است (ابراهیمی و پورنجمی، ۱۳۸۸: ۴۳).

ابزارهای اساسی در عرصه فناوری اطلاعات

۱. رایانه^۱

دستگاه الکترونیکی که برای ذخیره‌سازی اطلاعات با حجم زیاد و پردازش آنها و انجام سریع و دقیق محاسبات به کار می‌رود و با آن می‌توان ماشین آلات را کنترل کرد. در فرهنگ تشریحی رایانه «هر ماشینی که سه ویژگی داشته باشد: ورودی ساخت یافته را بپذیرد، آن ورودی را بر اساس قوانینی از پیش تعیین شده پردازش کند و نتایج محاسب خود را به شکل خروجی ارائه دهد» رایانه نامیده شده است (کاظمی و باقری، ۱۳۸۷: ۵۷).

۲. اینترنت^۲

اینترنت یا شبکه شبکه‌ها، در زمان جنگ سرد متولد شد. در سال ۱۹۷۰ متخصصان دانشگاهی در عرصه فعالیتهای نظامی آمریکا، به این فناوری عظیم ارتباطی دست یافتند. پس از آن در دهه

---

1. Computer
2. Internet

۸۰ و ۹۰ اینترنت با شتاب فراوان گسترش یافت و جهان را به دهکده‌ای کوچک مبدل ساخت. امروزه مردم با داشتن یک رایانه، مودم، یک خط تلفن و با استفاده از یک زبان مشترک می‌توانند وارد سپهر جهانی اطلاعات شوند (همان منبع).

۳. رایانامه^۱

امروزه اکثر مردم دنیا به نامه الکترونیکی علاقه زیادی دارند. در نامه الکترونیکی افراد به جای قلم و کاغذ از رایانه و امکانات اینترنتی برای نوشتن، ارسال و دریافت نامه استفاده می‌کنند. نامه الکترونیکی را زمانی می‌توان دریافت کرد که رایانامه داشت (راهب، ۱۳۹۱: ۸۴).

۴. اینترنت^۲

یکی از جدیدترین کاربردهای گروهی در رابطه با فناوری، چیزی شبیه به اینترنت است که داخل یک سازمان یا مؤسسه استفاده می‌شود و به آن «اینترنت» می‌گویند. اینترنت شبکه‌ای است که به منظور پاسخگویی به نیازهای اطلاعاتی درونی یک سازمان با استفاده از مفاهیم وب و ابزارهای آن طراحی می‌شود (کاظمی و باقری، ۱۳۸۷: ۵۷).

۵. اکسترانت^۳

شبکه‌ای است که به ارتباط بین چند سازمان می‌پردازد. اکسترانت می‌تواند از طریق اینترنت چند سازمان را به یکدیگر مرتبط کند. سازمانهایی که به ارتباط و تبادل اطلاعات نیاز دارند، می‌توانند در محدوده سازمانهای مورد نظر اکسترانت را راه‌اندازی کنند (همان منبع).

۶. کتابخانه دیجیتال

دسته‌ای از اطلاعات موجود در وب را نمی‌توان به وسیله موتورهای جست و جوی همه منظوره امروزی یافت؛ زیرا آنها پشت فرمهای پرس و جو پنهان هستند. بانک‌های اطلاعاتی موجود در وب شامل کاتالوگ کتابخانه‌ها، دفتر تلفن‌ها، بایگانی مجلات و... به فرد برای دستیابی به این اطلاعات کمک می‌کنند. کتابخانه‌های دیجیتالی جزئی از بانک‌های اطلاعاتی هستند که اطلاعات آنها تحت

---

1. E- Mail
2. Intranet
3. Extranet

شرایط خاص نظیر عضویت، پرداخت هزینه و... قابل دسترسی است (راهب، ۱۳۹۱: ۸۴).

۷. نرم افزار^۱

نرم افزار دستورالعملهای دقیقی است که عملیات رایانه‌ای را کنترل می‌کند. بدون نرم افزارها، سخت افزارهای رایانه‌ای نمی‌توانند وظایفی را که برای رایانه‌ها در نظر گرفته شده است انجام دهند. بر این اساس، نرم افزارها بسته به نوع کاری که انجام می‌دهند به گروههای متعدد تقسیم می‌شوند (قلی پور، ۱۳۸۷: ۳۹).

۸. تلفن همراه (موبایل)^۲

تلفن همراه، سیار، همان تلفن بدون سیم است. امروزه تلفن همراه در عرصه تجارت الکترونیک^۳، دخالت جدی دارد؛ به طوری که بسیاری افراد به تعبیر «تجارت موبایلی^۴» به جای «تجارت الکترونیک» اعتقاد دارند (کاظمی و باقری، ۱۳۸۷: ۵۷).

مبانی نظری

کارل اریک سیویبی^۵ حسابدار سوئدی، در دهه ۹۰ میلادی زمانی که مشغول ارزیابی ترازنامه مالی چند شرکت بزرگ سوئدی بود، متوجه نکته جالبی شد. بسیاری از این شرکتها پس از انجام عملیات طولانی حسابداری، ارزشی در حدود چند کرون سوئد و حتی یک کرون نشان می‌دادند. حال آنکه قیمت واقعی این شرکتها که سهامداران حاضر به فروش آن بودند، بسیار بیشتر از قیمت‌هایی بود که سرمایه حسابداری نشان می‌داد (مشاوران توسعه آینده، ۱۳۸۵: ۴۱). سیویبی و دیگران، این یافته را با نام «دارایی فکری» و «دارایی ناملموس» معرفی کردند و آن را در کنار دارایی‌های ملموس قرار دادند. به این ترتیب، تعداد نوشته‌ها، سمینارها و نظایر آن در این زمینه رشد کرد و موضوع به طور جدی در دستور کار دانشمندان علم مدیریت و مدیران سازمانهای بزرگ قرار گرفت (احمدی و صالحی، ۱۳۸۹: ۵۵).

-
1. Application software
  2. Cell phone
  3. M- Commerce
  4. E- Commerce
  5. Karl Erik Sievby

تعداد زیادی از نظریه پردازان مدیریت تکامل بحث مدیریت دانش را به عهده داشته‌اند که در میان آنها برجستگی همچون پیتر دراگر^۱، پاول استراوس من^۲، پیتر سنگه^۳ از آمریکا را می‌توان نام برد. دراگر و استراوس من بیشتر در زمینه اهمیت ارتقای اطلاعات و دانش ساده به عنوان منابع سازمانی، و سنگه با تمرکز بر روی سازمانهای یادگیرنده^۴ ابعاد فرهنگی مدیریت دانش را به وجود آورده‌اند (یاری گر روش، ۱۳۸۲: ۳۲).

«چوریدز» و همکاران عوامل مختلفی را برای موفقیت مدیریت دانش در پنج موضوع سازمانی ارائه کرده‌اند: راهبرد، مدیریت منابع انسانی، فناوری اطلاعات، کیفیت و ارزیابی (به نقل از الوندی و همکاران، ۱۳۹۲: ۵). هم‌زمان با رشد ایده دانش به عنوان منبع راهبردی در قرن بیست و یکم، دانش به مثابه یک مزیت رقابتی مهم در سازمانهای پیشرو، مورد توجه جدی شده است. پیتر دراگر در کتاب خود تحت عنوان جامعه پسا سرمایه داری عنوان می‌کند که مهم‌ترین منابع اقتصادی، دیگر سرمایه یا منابع طبیعی و نیروی کار نیستند؛ این منبع اقتصادی بنیادی دانش است و خواهد بود. او معتقد است که در محیط تجاری در حال تغییر مداوم و سریع، دانش یک ارزش بحرانی و منبع راهبردیست که در فضای تجاری رقابتی مبنای کسب سود خواهد بود (هوانگ و همکاران، ۲۰۱۱: ۶۳). همچنین دراگر در جایی دیگر اشاره می‌کند که دانش توانایی کنترل دسترسی به فرصتها و سود را همراه دارد (جلینیک^۵، ۲۰۱۱: ۷۸).

آقای اورت راجرز^۶ در دانشگاه استنفورد با نفوذ در بحث نوآوری و همچنین آقای توماس آلن در دانشگاه MIT در خصوص انتقال اطلاعات و فناوری، تحقیقاتی را در سالهای ۱۹۷۱-۱۹۷۰ به انجام رسانیدند که کمک بزرگی در جهت درک و فهم اینکه مدیریت دانش چیست؟ دانش چگونه تولید می‌شود؟ چگونه استفاده می‌شود؟ و به چه طریقی در سازمانها نفوذ پیدا می‌کند، ارائه کردند.

-
1. Peter Druker
  2. Pawel strawsman
  3. Peter senge
  4. Learning organization
  5. Jelenic
  6. Evertt Rogers

در اواسط سال ۱۹۸۰، اهمیت دانش به عنوان دارایی رقابتی^۱ در بین سازمانها مشاهده شد. این در حالی بود که علم اقتصاد کلاسیک هنوز در رابطه با روشهای مدیریت آن دارای نقصان بود و هنوز برای برخی از سازمانها نیز غفلت وجود دارد (یاری گر روش، ۱۳۸۲: ۳۱).

کارل ویگ^۲ در مقاله خود به نام «مدیریت دانش، از کجا آمده و به کجا خواهد رفت» اهداف مدیریت دانش را شامل این موارد می‌داند: ۱- ایجاد سرمایه هوشمندانه برای بقا و کسب موفقیت هر چه بیشتر؛ ۲- کشف با ارزش‌ترین منابع دانش (ویگ، ۱۹۹۷: ۱۹).

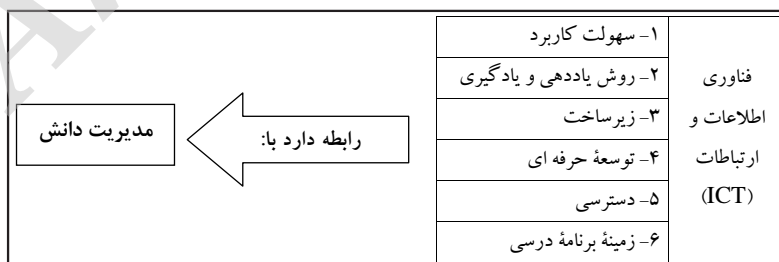
نظام مدیریت دانش به عنوان یک وسیله بیش منظوره^۳ توسط راب اسکیم^۴ و دان مک کراکن^۵ مطرح شد و در نهایت مثال برجسته طراحیهای وب «WWW» در طول یک دهه به مسیر شکل‌گیری مدیریت دانش کمک کرد. در سال ۱۹۸۰ توسعه سامانه‌های مدیریت دانش به وجود آمدند که با استناد کارهای انجام شده در زمینه هوش مصنوعی^۶ و سامانه‌های هوشمند^۷ باعث شدند تا مفاهیم تازه‌ای به عنوان دانش اکتسابی^۸، مهندسی دانش^۹ و سامانه‌های برپایه دانش و هستی‌شناسی بر پایه رایانه^{۱۰} به جهان عرضه شود (یاری گر روش، ۱۳۸۲: ۳۳).

-
1. Competitive Asset
  2. Karl Wiig
  3. Hypermedia
  4. Rabn Sksym
  5. Don Maccroken
  6. Artificial intelligence
  7. Expert systems
  8. Knowledge acquisition
  9. Knowledge engineering
  10. Computer-base Ontologies

جدول ۱: فهرست نخستین حرکتها و وقایع مهم درباره مدیریت دانش را نشان می دهد (افرازه، ۱۳۸۶: ۴۳).

سال	طرح کننده	رویداد
۱۹۹۸	سیوبی / کونراد	ترازنامه نامشهود ^۱
۱۹۸۶	کارل ویگ	ابداع مفهوم مدیریت دانش
۱۹۸۹	شرکتهای مشاور مدیریتی بزرگ	شروع تلاشهای درونی برای اداره رسمی دانش
۱۹۸۹	ارزش واترهاوس	یکی از نخستینها برای تکمیل مدیریت دانش در راهبردهای تجاری اش
۱۹۹۱	بازبینی تجاری هاروارد (نوناکا و تاکوچی)	یکی از نخستین مقالات منتشر شده در مورد مدیریت دانش
۱۹۹۱	تام استوارت	اهمیت به سرمایه فکری
۱۹۹۳	کارل ویگ	یکی از نخستین کتابهای منتشر شده در مورد مدیریت دانش (اساس مدیریت دانش)
۱۹۹۴	پیتر دراگر	منبع دانش
۱۹۹۴	شبکه ارتباطی دانش مدیریت	نخستین کنفرانس مدیریت دانش
۱۹۹۴	شرکت بزرگ مشاوره	نخستین شرکتی که خدمات دانش مدیریت را به مشتریان پیشنهاد کرد
۱۹۹۵	استنفورد پال رومر	دانش به عنوان منبع بی پایان
۱۹۹۵	نوناکا و تاکوچی ^۲	کتاب شرکت دانش آفرین
۱۹۹۵	دروتی لئونارد بارتون	کتاب سرچشمه های دانش
۱۹۹۶	انواع شرکتها و مشاغل	انفجار پر سر و صدای الحاقها و فعالیتهای

مدل مفهومی پژوهش: این مدل بر مبنای پرسشنامه فناوری اطلاعات و ارتباطات (ICT) آکبولوت و همکاران^۳ (۲۰۰۷) به نقل از علی خلخالی، (۱۳۹۱: ۶۶) است. در این مدل فناوری اطلاعات و ارتباطات (ICT) با شش مؤلفه فرعی آن به عنوان متغیرهای مستقل و مدیریت دانش به عنوان متغیر وابسته در نظر گرفته شده است.

1. The intangible balance sheet
2. Nonaka and Takeuchi
3. Akbulut et al

روش پژوهش

تحقیق حاضر از لحاظ روش، توصیفی از نوع پیمایشی، از لحاظ هدف، کاربردی و از لحاظ موضوع، مدیریتی است. این نوع تحقیق از نوع همبستگی یا همخوانی است، چون کلیه داده‌ها از یک گروه به دست می‌آید، روش تحقیق از نوع همبستگی است. جامعه آماری در این پژوهش عبارت است از تعداد ۵۵ نفر از مدیران و کارشناسان حوزه IT دانشگاه علوم انتظامی امین که نمونه مورد مطالعه از روش تصادفی ساده و با فرمول تعیین حجم نمونه از جدول مورگان به دست آمده است. روش گردآوری اطلاعات در این تحقیق، کتابخانه‌ای و میدانی است. برای جمع‌آوری و اندازه‌گیری اطلاعات از پرسشنامه فناوری اطلاعات و ارتباطات (ICT) آکبولوت و همکاران^۱ (۲۰۰۷) به نقل از خلخالی استفاده شده است. سؤالات پرسشنامه دارای چهار گزینه بوده که در چهار طیف از ۲-۰ نمره گذاری شده است. این پرسشنامه با ۲۷ سؤال به فرضیه تحقیق که عبارت است از: بین کیفیت فناوری اطلاعات و ارتباطات (ICT) با مدیریت دانش رابطه وجود دارد، اختصاص داده شده است. نظام نمره گذاری از حداقل صفر تا حداکثر ۵۴ در نوسان است. این پرسشنامه توسط آکبولوت و همکاران در سال ۲۰۰۷ در دانشگاه آنادولوی^۲ ترکیه طراحی و ویژگیهای روان‌سنجی آن محاسبه شده است. طراحان از شایستگیهای پیشنهادی یونسکو^۳ (۲۰۰۲) و اوداباسی و همکاران^۴ (۲۰۰۶) برای ساخت این پرسشنامه استفاده کرده‌اند. برای جمع‌آوری و اندازه‌گیری اطلاعات از پرسشنامه باقر سلیمی-مشیری (۱۳۸۹) استفاده شده است. سؤالات پرسشنامه دارای چهار گزینه بوده که عبارت‌اند از: خیلی کم تا خیلی زیاد که در ۴ طیف از ۴-۱ نمره‌گذاری شده است. پرسشنامه مدیریت دانش دارای ۲۴ سؤال است که نظام نمره‌گذاری آن از حداقل ۲۴ تا حداکثر ۹۶ در نوسان است.

-
1. Akbulut et al
  2. Anadolu
  3. Unesco
  4. Odabasi et al

یافته‌ها

جدول ۲: ماتریس ضریب همبستگی متغیرهای مدیریت دانش و متغیرهای پیش‌بینی کننده

متغیر	۱	۲	۳	۴	۵	۶
مدیریت دانش	**۰/۲۸۱	**۰/۴۰۵	**۰/۳۷۱	۰/۱۰۵	**۰/۱۸۱	**۰/۱۴۰
سهولت کاربرد	-	**۰/۶۱۹	**۰/۴۹۴	-۰/۰۷۱	۰/۰۳۱	-۰/۰۱۸
روش یاددهی- یادگیری	**۰/۶۱۹	-	**۰/۴۳۷	**۰/۱۷۳	**۰/۱۶۴	۰/۰۹۰
زیر ساختها	**۰/۴۹۴	**۰/۴۳۷	-	**۰/۲۱۷	**۰/۴۲۵	-۰/۰۷۶
توسعه حرفه‌ای	-۰/۰۷۱	**۰/۱۷۳	**۰/۲۱۷	-	**۰/۱۴۴	**۰/۳۰۰
دسترسی	۰/۰۳۱	**۰/۱۶۴	**۰/۴۲۵	**۰/۱۴۴	-	**۰/۵۲۷
فناوری- برنامه‌ریزی	-۰/۰۱۸	۰/۰۹۰	۰/۰۷۶	**۰/۳۰۰	**۰/۵۲۷	-

** $P < 0/01$ ، * $P < 0/05$

با توجه به نتایج جدول ۲، بین همه متغیرهای فناوری و اطلاعات با مدیریت دانش رابطه مثبت و مستقیم وجود دارد.

بر اساس داده‌های جداول، فرضیه‌های پژوهش بررسی می‌شود.

برای تعیین بهترین پیش‌بینی کننده مدیریت دانش در حوزه آموزش و پرورش از بین متغیرهای پیش‌بینی کننده و پاسخ به یک سؤال اساسی: ۱- چه میزان متغیرهای فناوری اطلاعات، میزان مدیریت دانش را پیش‌بینی می‌کند؟

از مدل رگرسیون ریج و گام به گام دو مجموعه منظم با روش هم‌زمان و همبستگی جزئی استفاده شده است که نتایج به دست آمده در جدول شماره ۲ ارائه شده است.

جدول ۳: ضریب همبستگی چند گانه و مجذور همبستگی چند گانه متغیرهای سهولت کاربرد، روش یاددهی- یادگیری، زیر ساختها، توسعه حرفه‌ای، دسترسی، فناوری- برنامه‌ریزی در پیش‌بینی مدیریت دانش

متغیر ملاک	مدل	متغیر پیش‌بین	ضریب همبستگی چند گانه	مجدور ضریب همبستگی چند گانه	مجدور ضریب همبستگی چند گانه تعدیل شده	ضریب F (۱۹۳-۶)	سطح معناداری
مدیریت دانش	۱	سهولت کاربرد، روش یاددهی- یادگیری، زیر ساختها، توسعه حرفه‌ای، دسترسی، فناوری- برنامه‌ریزی	۰/۵۱۱	۰/۲۶۱	۰/۲۳۸	۱۱/۳۵۲	۰/۰۰۰

بر اساس یافته‌های جدول ۳ می‌توان نتیجه گرفت که مؤلفه‌های فناوری و اطلاعات به میزان معناداری روی تغییرات مدیریت دانش اثر می‌گذارد ($F=(6/193)=11/352$ ، $P=0/000$)، $(R^2=0/261)$ ، این داده‌ها نشان می‌دهد مدیرانی که مؤلفه‌های فناوری و اطلاعات بیشتری دارند از مدیریت دانش بالاتری برخوردارند.

بنابراین نتیجه گرفته می‌شود که متغیرهای مستقل مؤلفه‌های فناوری و اطلاعات پیش بینی متغیر ملاک را دارد؛ بنابراین معادله رگرسیون قابل تعمیم به کل جامعه آماری است. نتایج حاصل برای تعیین ضرایب تحلیل رگرسیون ریج و تعیین توان پیش بینی معنادار برای متغیرهای پیش بین و تنظیم معادله رگرسیون در جدول زیر ارائه شده است.

جدول ۴: ضرایب تحلیل رگرسیون استاندارد و غیراستاندارد برای پیش بینی مدیریت دانش

متغیر ملاک	مدل	شاخص آماری متغیر پیش بین	ضرایب غیراستاندارد	خطای استاندارد	ضریب استاندارد بتا	t	سطح معناداری
مدیریت دانش	۱	عدد ثابت	۱۰/۰۶۳	۷/۴۷۹		۱/۳۴۵	۰/۱۸۰
		سهولت کاربرد	-۰/۱۸۲	۰/۲۵۸	-۰/۰۶۱	-۰/۷۰۷	۰/۴۸۰
		روش یاددهی- یادگیری	۱/۲۰۶	۰/۲۸۰	-۰/۳۵۴	۴/۳۰۷	۰/۰۰۰
		زیرساختها	۰/۸۶۶	۰/۲۵۸	-۰/۲۸۰	۳/۳۵۷	۰/۰۰۱
		توسعه حرفه‌ای	۱/۵۴۴	۰/۴۷۹	-۰/۲۳۰	۳/۲۲۲	۰/۰۰۱
		دسترسی فناوری- برنامه‌ریزی	۰/۱۹۶	۰/۴۱۸	-۰/۰۴۱	۰/۴۶۸	۰/۶۴۰
		-۰/۰۱۳	۰/۲۴۲	-۰/۰۰۵	-۰/۰۵۴	۰/۹۵۷	

با توجه به نتایج جدول فوق و معناداری F و t در جدول فوق، معادله رگرسیون برای مدل ۱ به قرار زیر است.

$$U=a+b_1x_1+b_2x_2+b_3x_3$$

بنابراین با جایگزینی ضرایب در فرمول فوق، معادله پیش بینی مدیریت دانش از روی مقدار متغیر فناوری اطلاعات به قرار زیر به دست می‌آید.

$$\text{(زیرساختها)} + 0/866 \text{(روش یاددهی- یادگیری)} + 1/206 + 10/063 = \text{پیش بینی مدیریت دانش} + \text{(توسعه حرفه‌ای)} 1/544$$

با توجه به مقدار شیب، هر چه مقدار روش یاددهی- یادگیری، زیرساختها، توسعه حرفه‌ای بیشتر باشد مقدار بیشتری برای مدیریت دانش پیش بینی می‌کند.

جدول ۵: همبستگیهای دومتغیره و جزئی پیش بینی کنندهها با مدیریت دانش

متغیر	همبستگی متغیرهای دوگانه	همبستگیهای جزئی
سهولت کاربرد	*۰/۲۸۱*	-۰/۰۵۱
روش یاددهی- یادگیری	*۰/۴۰۵*	*۰/۲۹۶*
زیر ساختها	*۰/۳۷۱*	*۰/۲۳۵*
توسعه حرفه‌ای	۰/۱۰۵	*۰/۲۲۶*
دسترسی	*۰/۱۸۱*	-۰/۰۳۴
فناوری- برنامه‌ریزی	*۰/۱۴۰*	-۰/۰۰۴

همبستگی متغیرهای دوگانه: همبستگی هر پیش بینی کننده و مدیریت دانش
 همبستگیهای جزئی: همبستگی هر پیش بینی کننده و مدیریت دانش با کنترل سایر پیش بینی کنندهها
 *P < ۰/۰۱ ، * P < ۰/۰۵

همان‌طور که مشاهده می‌شود، به غیر از توسعه حرفه‌ای، تمام همبستگیهای دو متغیره، بین مؤلفه‌های فناوری اطلاعات و مدیریت دانش معنادار است ($p < ۰/۰۱$). و به غیر از مؤلفه‌های سهولت کاربرد، دسترسی و فناوری- برنامه‌ریزی تمام همبستگیهای جزئی نیز بین مؤلفه‌های فناوری اطلاعات و مدیریت دانش معنادار است. بر اساس این تحلیل همبستگی، می‌توان نتیجه گرفت که مقادیر مؤلفه‌های فناوری اطلاعات به تنهایی ۲۶ درصد از تغییرات مدیریت دانش را پیش بینی می‌کند (۰/۲۶۱) است؛ بنابراین مؤلفه‌های فناوری اطلاعات متغیرهای بهتری برای پیش‌بینی مدیریت دانش هستند.

بحث و نتیجه‌گیری

امروزه مدیریت دانش یکی از جدیدترین و کلیدی‌ترین مباحث مدیریت محسوب می‌شود. در واقع مدیریت دانش به عنوان واکنشی نسبت به تغییرات فزاینده محیط درباره دانشگاهها و مؤسسات کنونی محسوب می‌شود. تحول تغییر در نظام آموزش غیررسمی دانشگاهها امری ضروری و اجتناب ناپذیر است. انواع سازمانهای آموزشی و غیرآموزشی به منظور بقا و توسعه و انطباق با تغییرات محیط رقابتی پیرامون، نیازمند اجرای اثربخش راهبرد مدیریت دانش هستند. در فرایند فراگیری دانش در آموزش غیررسمی دانشگاهها هنگامی که استاد مطلبی را ارائه می‌کند دانشجویان با توجه به نگرشها، گرایشها و زمینه دانش خود و... نوع یادگیری شان تحت تأثیر قرار می‌گیرند که منجر به تولید دانش منحصر به فردی می‌شود که از فراگیری به فراگیر دیگر متفاوت

است. در حوزه مدیریت نیز این موضوع بسیار حائز اهمیت است. به منظور هدایت دانش در جهت اهداف سازمانی و کسب مزیت رقابتی پایدار، مدیران سازمان باید به مدیریت دانش بپردازند. مدیران باید تواناییهایشان را در این زمینه بالا ببرند، با راهبردهای مدیریت دانش آشنا باشند و محیطی فرهنگی، دانش محور و تعاملی را بین نیروی انسانی ایجاد کنند، تا اطلاعات و دانش به سهولت بین آنها تسهیم و مدیریت شود. در این صورت می‌توانند دانش موجود را به مزیت رقابتی پایدار تبدیل کنند (رضایی، ۱۳۹۲: ۶۳).

به علاوه دستیابی دانش تنها شروع کار است. دستیابی به دانش مهم است اما موفقیت مدیریت دانش با آن تضمین نمی‌شود. مدیران باید دانش را به کار گرفته و در فرآیندهای سازماندهی وارد کنند به گونه‌ای که منجر به بهبود عملکرد سازمانی شود. برای موفقیت این امر نیز باید انگیزه‌های لازم را در افراد ایجاد کرد. مدیریت دانش هیچ گاه به پایان نمی‌رسد. ممکن است مدیران دانش تصور کنند که اگر آنها توانسته‌اند دانش سازمانی را تحت کنترل خود بگیرند کار به پایان رسیده است. هیچ وقت نمی‌توان تعیین کرد که چه زمانی برای پایان دادن به مدیریت دانش کافی است، همان‌طوری که در مورد مدیریت منابع انسانی نیز نمی‌توان چنین کاری کرد؛ زیرا نیازهای دانشی ما همواره تغییر می‌کنند. باید به منظور فراگیر کردن مدیریت دانش، مدیران و فرماندهان در دانشگاه علوم انتظامی امین به وسیله فناوری اطلاعات و ارتباطات به اندازه کافی در طول کلاس درس و کارگاه‌های آموزشی از نرم افزارهای رایانه‌ای استفاده کنند تا فرآیند یاددهی و یادگیری با سهولت و سرعت انجام گیرد. همچنین تعداد رایانه برای استفاده مدیران و کارکنان به اندازه کافی موجود باشد و سرعت اینترنت در حد مناسبی قرار گیرد و فرصتهای کافی برای بهبود و ارتقای دانش فناورانه وجود داشته باشد. مدیران و فرماندهان نیزالگوهای خوبی برای کاربرد مؤثر رایانه در فرآیند یاددهی- یادگیری باشند و مواد درسی و آموزشی را صرفاً بر مبنای کاربرد تخته سیاه و وایت برد طراحی نکنند.

پیشنهادها:

۱. عوامل متعددی موجبات موفقیت سازمانها در به کارگیری راهبردی دانش را فراهم می‌آورد؛ اما شاید بتوان گفت که یکی از عوامل مؤثر، گسترش زیر ساختهای مناسب فناوریهای اطلاعاتی

- و ارتباطی است. این فناوری موجب توانمند شدن مدیریت دانش می‌شود.
۲. استفاده از فناوری مناسب در دانشگاه می‌تواند در نگهداری دانش آشکار کمک قابل توجهی کند؛ بنا بر این پیشنهاد می‌شود دانشگاه در زمینه ایجاد زیر ساختهای مناسب ICT اقدام مؤثری انجام دهد.
۳. دانشگاه در جهت ثبت و نگهداری دانش و تجربیات کارکنان دانشگاه به ویژه کارکنان بازنشسته اقدام مؤثری انجام دهد.

منابع

منابع فارسی:

- ابراهیمی، رحمان و سکینه علی پورنجمی (۱۳۸۸) «پیامدهای ورود فناوری اطلاعات و ارتباطات در آموزش کتابداری و اطلاع‌رسانی»، *ماهنامه ارتباط علمی*، دوره ۱۲، شماره ۱.
- افرازه، عباس (۱۳۸۶) *مدیریت دانش: مفاهیم، مدل‌ها، اندازه‌گیری و پیاده‌سازی*. انتشارات دانشگاه امیرکبیر، چاپ دوم.
- احمدی، علی اکبر و علی صالحی (۱۳۸۹) *مدیریت دانش*. تهران: دانشگاه پیام نور.
- الوندی، نغمه؛ رحمت میرزایی و محمدجعفر تاریخ (۱۳۹۲) «بررسی عوامل تأثیر گذار بر موفقیت پیاده‌سازی سامانه‌های مدیریت دانش». *مجله مدیریت صنعتی*، سال یازدهم، شماره ۳۰.
- جوکار شیماء؛ زهیر حیلتی و علیرضا موغلی (۱۳۸۹) *بررسی رابطه فرآیند مدیریت دانش و فناوری اطلاعات در مدیران دانشگاه علوم پزشکی شیراز*. اولین همایش ملی مدیریت، شیراز، انجمن علمی مدیریت دانشگاه شیراز.
- داونپورت، تامس اچ و لارنس پروساک (۱۳۷۹) *مدیریت دانش*. ترجمه حسین رحمان سرشت، تهران: نشر ساپکو.
- راهب، ماریه (۱۳۹۱) *رابطه بین کیفیت فناوری اطلاعات و ارتباطات با مدیریت دانش*. (مورد مطالعه مراکز دانشگاهی آزاد اسلامی و پیام نور غرب مازندران و شرق گیلان) *سال تحصیلی ۹۱-۹۰*، پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه آزاد اسلامی واحد تنکابن.
- رضایی، صادق (۱۳۹۲) «بررسی ارتباط میان فناوری اطلاعات و مدیریت دانش معلمان مدارس». *فصلنامه خانواده و پژوهش*. سال دهم، شماره ۴.
- کاظمی، مصطفی و اکبر باقری (۱۳۸۷) *فناوری اطلاعات و ارتباطات و نقش آن در مدیریت و راهبری اقتصاد نوین*. انتشارات آستان قدس رضوی.
- خلخال، علی (۱۳۹۱) «ارائه مدلی جهت استقرار مدیریت کلاس درس سالم». *فصلنامه روان‌شناسی تربیتی*، (۲)، ۶۰-۷۱.
- سلیمی، باقر و محمد مشیری (۱۳۸۹) «مدیریت دانش: اندازه‌گیری و اجرا». *فصلنامه علمی پژوهشی اندیشه نوین تربیتی*، شماره دهم.
- یاری گرو، حسن (۱۳۸۲) «تاریخچه مدیریت دانش». *مجله توسعه مدیریت*، شماره ۴۹.

منابع انگلیسی:

- Akbulut Y., Kesim M., & Odabasi F (2007). Construct validation of ICT Indicators Measurement

- Scale, International Journal of Education and Development using Information and Communication Technology (IJEDICT), 2007, Vol. 3, Issue 3, pp.60-77.
- Borghoff M., Pareschi R (1997). Information Technology for Knowledge Management. Journal of Universal Computer Science.
- Chen, J.; Z.and Xie, H. Y (2004).Measuring intellectual capital: a new model and empirical study. Journal of Intellectual capital, Vol.5, No.1. pp. 195-212.
- Davenport, Thomas H. Laurence Prusak (1998).Working Knowledge: How Organisations manage what they know.Boston, MA: Harvard Business School Press.
- Egbu. Charles O., Botterill Katherine (2002). Information Technologies for Knowledge Management: Their Usage and Effectiveness. <http://itcon.org>.
- Huang H., L., Chen Y., Y., Tsai m., c., Lee C., J, (2011). The Relationship between Knowledge Management Strategy and Information Technology Strategy.World Academy of Science, Engineering and Technology.
- Kolderie, T. and mcdonald, T. (2011).How Information Technology Can Enable 21st Century Schools. The Information Technology & Innovation Foundation.
- Maddux, C. D. (2009). Information technology in education: The need for skepticism. International Journal of Technology in Teaching and Learning, pp. 182-190.
- Maleki, S. A. (2009). IT in Education. Tehran: Jahad Daneshgahi Publications. (in Persian).
- O'Dell, C. and Grayson, C.J. (1998), If only we knew what we know: identification and transfer of internal, best practice, California Management Review, Vol. 40 No. 3, pp. 154-74.
- Razavi, M. R. (2009). Information and Communication Technology. Iranian Scientific Information and Documentation Centre Publications, 2(3), 8-10. (in Persian).

Archive of SID

چکیده انگلیسی مقالات

